

Sygn. akt IV KK 313/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Marek Siwek (sprawozdawca)

w sprawie **P.K.**

skazanego z art. 286 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

na posiedzeniu w dniu 5 października 2021 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 6 sierpnia 2020 r., sygn. akt II AKa (...),

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w C.

z dnia 31 maja 2019 r., sygn. akt II K (...)

**uchyla wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) w zaskarżonej części.
tj. w jego pkt. 1 *tiret* drugie, odnośnie do orzeczonego wobec P.K.
środka karnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w C. wyrokiem z 31 maja 2019 r., sygn. akt II K (...), uznał P.K. za winnego popełnienia przestępstw:

- z art. 286 § 1 k.k. i art. 271 § 1 i 3 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 12 k.k., za co wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 120 stawek dziennych przyjmując, iż jedna stawka dzienna jest równoważna kwocie 100 złotych (pkt 11); oraz

- z art. 56 § 2 k.k.s. i art. 76 § 2 k.k.s. i art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. przy zastosowaniu art. 6 § 2 k.k.s. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2017 r. w zw. z art. 2 § 2 k.k.s. i za ten czyn wymierzył mu karę grzywny w wysokości 120 stawek dziennych po 100 zł każda (pkt 12). Nadto, na podstawie art. 8 § 1 k.k.s. ustalił, że czyny opisane w punktach 11 i 12 stanowią jeden czyn wyczerpujący znamiona przestępstwa powszechnego i przestępstwa skarbowego i przyjął, że zgodnie z treścią art. 8 § 2 i 3 k.k.s. jako surowsze podlegają wykonaniu tylko kary orzeczone za przestępstwo powszechne orzeczone w pkt. 11 tego wyroku (pkt 13); na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego P.K. w pkt. 11 kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił tytułem próby na okres 3 lat (pkt 14); na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 k.k. zobowiązał oskarżonego P.K. do pisemnego informowania sądu o przebiegu okresu próby co kwartał, do 10 dnia miesiąca rozpoczynającego kolejny kwartał (pkt 15).

Od wyroku Sądu I instancji apelację w odniesieniu do P.K. wniósł obrońca oskarżonego, podnosząc zarzuty obrazy przepisów postępowania karnego, a mianowicie: art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 3 k.p.k. w zw. z art. 94 § 1 k.p.k., art. 410 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 i 7 k.p.k. Ponadto powyższy wyrok Sądu Okręgowego został zaskarżony apelacjami obrońców pozostałych oskarżonych oraz apelacją pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, jednak nie co do P.K..

Po rozpoznaniu apelacji obrońców oskarżonych oraz Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego w C., Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 6 sierpnia 2020 r., sygn. akt II AKa (...), zmienił zaskarżony wyrok odnośnie P.K. w ten sposób, że na podstawie art. 33 § 1 k.k.s. w zw. z art. 8 § 2 k.k.s. orzekł środek kamy w postaci ściągnięcia na rzecz Skarbu Państwa równowartości pieniężnej korzyści majątkowej w kwocie 10 984 zł, osiągniętej przez oskarżonego z przestępstwa skarbowego przypisanego mu w pkt. 12 zaskarżonego wyroku (pkt 1 *tiret* drugie). Sąd odwoławczy zmienił powyższe orzeczenie również w stosunku do oskarżonego

G.W. w zakresie podstawy wymiaru kary za przestępstwo przypisane w punkcie 16 zaskarżonego wyroku, przyjmując w miejsce przepisu art. 273 § 3 k.k. – przepis art. 271 § 3 k.k., zaś w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego złożył Prokurator Generalny, który zaskarżył wyrok Sądu II instancji w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt. 1 *tiret* drugie, w części rozstrzygającej o orzeczeniu środka karnego na korzyść P.K. i wskazał na rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 433 § 1 k.p.k. i art. 434 § 1 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s., polegające na orzeczeniu przez Sąd odwoławczy w postępowaniu odwoławczym wobec P.K. środka karnego w postaci ściągnięcia na rzecz Skarbu Państwa równowartości pieniężnej korzyści majątkowej w kwocie 10 984 (dziesięć tysięcy dziewięćset osiemdziesiąt cztery) zł osiągniętej przez oskarżonego z przestępstwa skarbowego przypisanego mu w punkcie 12 wyroku Sądu Okręgowego w C., w sytuacji braku wniesienia na jego niekorzyść środka odwoławczego oraz braku podstaw do wydania takiego rozstrzygnięcia, co powoduje, że wyrok Sądu odwoławczego dotknięty jest również rażącym naruszeniem art. 33 § 1 k.k.s.

Wskazując na ten zarzut skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) w zaskarżonej części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście zasadna.

W przedmiotowej sprawie Sąd Apelacyjny rozpoznając apelację obrońcy P.K. rażąco naruszył art. 433 § 1 k.k. i art. 434 § 1 k.p.k. Zaznaczyć już na wstępie należy, że apelacja obrońcy została wniesiona na korzyść tego skazanego, dlatego nie mogła w rezultacie spowodować zmiany wyroku Sądu I instancji na jego niekorzyść. Taka gwarancja wynika z treści art. 434 § 1 pkt 1 k.p.k., zgodnie którym, sąd odwoławczy może orzec na niekorzyść oskarżonego wyłącznie wówczas, gdy wniesiono na jego niekorzyść środek odwoławczy oraz w granicach zaskarżenia, chyba że wyjście poza te granice uzasadnia wystąpienie okoliczności o jakich mowa w art. 435, 439 § 1, 440 i 455 k.p.k. (art. 433 § 1 k.p.k.).

Z powyższych uregulowań wynika zatem, że Sąd odwoławczy jest ściśle związany kierunkiem i zakresem wniesionego środka odwoławczego, co sprawia, że w razie braku apelacji na niekorzyść, sytuacja oskarżonego nie może ulec pogorszeniu w żadnym aspekcie, w tym dotyczącym sprawstwa, kwalifikacji prawnej, ustaleń faktycznych, kary, ale także środków karnych.

Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika z kolei, że Sąd Apelacyjny w (...) uwzględnił apelację pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego wniesioną na niekorzyść innego oskarżonego – G.W., w zakresie w jakim podniesiono obrazę prawa materialnego tj. art. 33 § 1 k.k.s., poprzez niezasadnie zaniechanie orzeczenia tego obligatoryjnego środka karnego z przypisanego wymienionemu w pkt. 17 zaskarżonego wyroku czynu (3.15, 5.2.1). Sąd stwierdził jednocześnie, że apelacja wniesiona przez obrońcę oskarżonego P.K. jest bezzasadna (3.3).

Pomimo takiej treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku, z jego sentencji wynika, że Sąd II instancji zamiast dokonać odpowiedniej modyfikacji zaskarżonego orzeczenia w odniesieniu do oskarżonego G.W., co odpowiadałoby wniesionej w sprawie apelacji oraz treści art. 433 § 1 k.p.k., dokonał zmiany wyroku wobec P.K. i na podstawie art. 33 § 1 k.k.s. w zw. z art. 8 § 2 k.k.s., orzekł wobec niego środek karny w postaci ściągnięcia na rzecz Skarbu Państwa równowartości pieniężnej korzyści majątkowej w kwocie 10984 zł, osiągniętej przez oskarżonego z przestępstwa skarbowego przypisanego mu w pkt. 12 zaskarżonego wyroku.

Trafnie zatem skarżący wywiódł, że powyższy wyrok Sądu odwoławczego zapadł z rażąco i mającą istotny wpływ na treść tego orzeczenia obrazą wskazanych w kasacji przepisów prawa procesowego – dokonana zmiana pozostawała poza ramami rozpoznania sprawy, wyznaczonymi treścią art. 433 § 1 k.p.k. w kontekście apelacji wniesionej na korzyść P.K., jak również naruszała bezpośredni zakaz *reformationis in peius* (art. 434 § 1 k.p.k.), skoro wydano wobec niego orzeczenie na niekorzyść, pomimo braku środka odwoławczego o tym kierunku. Konsekwencją tych uchybień było wadliwe zastosowanie prawa materialnego tj. art. 33 § 1 k.k.s., gdyż nie było przesłanek do skorzystania z zawartej w nim regulacji.

Na marginesie zauważyć tylko należy, że Prokurator Generalny wniósł również kasację wobec G.W. – na jego niekorzyść, która została uwzględniona przez Sąd Najwyższy na mocy wyroku z 15 września 2021 r., w sprawie IV KK 312/21.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.

as